

TISOVSKÝ MESAČNÍK

www.tisovec.com

120 rokov železničnej trate Tisovec – Pohronská Polhora

Medzi viaceré ozubnicové železnice normálneho rozchodu postavené v čase prelomu 19. a 20. storočia na území rakúskouhorskej monarchie patrila aj úsek Bánovo – Zbojská – Pohronská Polhora miestnej železnice Podbrezová – Brezno – Tisovec, sprevádzkovej v roku 1896. Hlavným motívom jej výstavby bolo uľahčenie spojenia medzi železničnými v Tisovci, Podbrezovej a Hronci. Projektanti navrhli spojiť východiskovú a koncovú stanicu novej línie železničnou traťou dĺžky 41,2 km, ktorá prekonávala horský hrebeň Slovenského Rudohoria cez sedlo Zbojská vo výške 725 m. n. m. stúpaniami až 50,2 promile. Na dvoch úsekoch tu preto bola položená dvojramenná ozubnica sústavy Abt s celkovou dĺžkou 5,836 km. Medzi stanicami Bánovo a Zbojská trať na dĺžke 4,7 km zdolala výškový rozdiel 166 m. Trať je zaujímavá aj prejazdom cez 1 tunel a dva viadukty – mosty (Čertov viadukt a viadukt Pod Dielom).

22.10.2016 sme si pripomenuli 120. výročie otvorenia unikátnej ozubnicovej železničnej trate, ktorá dodnes demonštruje šikovnosť a um vtedajších projektantov aj staviteľov trate.

Samotné oslavy začali už ráno v obci Michalová, odkiaľ vychádzala na svoju jubilejnú jazdu historická vlaková zostava s parnou lokomotívou. Zásobníky s vodou ťahala historická lokomotíva z Čiech, ktorá kedysi jazdila práve na našej trati. Prvá zastávka bola hneď v Pohronskej Polhore, kde hostí a cestujúcich – tak ako aj v Michalovej – privítala starostka obce a po krátkych kultúrnych programoch i malom občerstvení sa vydal vláčik na cestu do Tisovca. Vlak v Tisovci vítal množstvo ľudí, ktorým čakanie spríjemnili členovia DH Hradovanka svojim vystúpením. Vo svojich príhovoroch primátor mesta Tisovec Ing. Peter Mináč vyzdvihol najmä súčasný význam tejto kultúrnej pamiatky pre rozvoj cestovného ruchu v našom regióne, Ján Spišiak oboznámil prítomných s históriou železničnej trate a nakoniec odhalili pamätnú tabuľu venovanú tejto udalosti. Pre všetkých zvedavých návštevníkov a milovníkov vlakov bola pripravená komentovaná prehliadka historických vlakov, mohli si poprezerat' modely železničných tratí a vláčikov, prezrieť „disco“ vagón vhodný aj na usporadúvanie rôznych spoločenských akcií – aj netradičných svadieb. Záujem bol aj o jazdy na drezine či parnej lokomotíve, ktoré jazdili po tisovskej stanici až do neskorého popoludnia.

Oddelenie KaŠ pripravuje
Vítanie Mikuláša
a
Mikulášske trhy

dňa 6. decembra 2016
záujemcovia sa môžu prihlásiť v
knižnici, alebo na tel. č. 5493264

VESELÉ TEKVIČKY

Halloween a Dušičky majú čosi spoločné. Tým jednotiacim prvkom je ich história a duchovia, strašidlá - svetlonosi vyrezávaní z vydlabaných tekvic osvetlení neposlušným mihotavým plamienkom. Naši predkovia si tradície zachovávali. V čase pred Všetkými svätými už bola úroda z polí zozbieraná a ľudia mali viac času na zábavu. Stretávali sa, spievali, tancovali, rozprávali si strašidelné príbehy a okná, priedomia domov

či ploty zdobili strašidelné lampáše. Že aj vy ste už skúšali vyrezať do vydlabanej tekvice oči, nos, ústa, prípadne uši či zuby? Vyrezať čosi viac ako obyčajné strašidlo, vyrezať dekoratívny motív, je istým druhom umenia. Ide o tzv. carving, pochádzajúci až z Ďalekého východu. Ukážkou tohto umenia boli v našom meste tvorivé dielničky VESELÉ TEKVIČKY, ktoré sme zorganizovali dňa 2.11.2016. Rodičia spolu s deťmi vyrezávali,

zdobili, kreslili, lepili, vyrábali malých duchov a nakoniec spravili prehliadku svojich výtvorov na námestí. Všetci spoločne sme prežili krásny podvečer plný hier a tvorivosti. Nechajte sa inšpirovať. Vstúpte do tohto magického sveta duchov, ježibáb, strašidelných domov a opustených veží kostolov ... prípadne si vezmite tekvicu, lyžicu (na vydlabanie tekvice), nožik, kahanec a aj váš príbytok postráži pred zlomyselnými duchmi svetlonos.

BOH MASAKRA

Yasmina Reza je najhranejšia divadelná autorka súčasnosti. Popularita jej hier prekonáva tradične najnavštevovanejšie tituly, Shakespeara i Moliéra. Na každú jej novú hru netrpezlivo čakajú prekladatelia z viac ako tridsiatich krajín. Po jej hre siahli v tejto sezóne aj členovia nášho DS Daxner a OZ TisArt a na javisko preniesli jej hru **Boh masakra**. Bitka dvoch detí. Rozbité pery, vybité zuby... Rodičia „obete“ pozvali na návštevu rodičov „útočníka“, aby vyplnili poistnú udalosť a všetko v pokoji vyriešili. Priateľské žartíky najprv vysoko inteligentných a civilizovaných ľudí sa postupne premenili na masaker, ktorému nikto z nich neunikne. Z toho, čo vyzeralo na začiatku ako ústretový

rozhovor civilizovaných ľudí, vznikla slovná prestrelka, v ktorej sa „tne do živého“ a ktorá je o bezohľadnosti, výsmechu, pretváraní. Časom sa gradácia deja a zábavy stupňuje. Je to zábava nesmiernie inteligentná, obsažná a zároveň mravokárna, pretože bez obnaženia ukazuje, kam až môže zájsť falošná snaha utuľtať spory civilizovaným spôsobom a koľko krutosti je pod pozlátkom. V hereckom koncerte dvoch manželských párov sa predstavili Michal Stejskal s Bibiánou Rosiarovou a Milan Cibuliak s Júliou Hodoňovou. Hoci samotný názov nabáda k dráme a brutalite, celý dej – vtipné dialógy i komické situácie – sa odohrávali na bežnom gauči v obývačke, kde nič nebolo zbytočné. Ani

živé tulipány, ktoré na konci hry čakala konečná skaza. Pod réžiu tejto hry sa opäť podpísal mladý režisér Jakub Mudrák, scénu a kostýmy navrhoval David Javorský, dramaturgom bol Martin Hodoň. Naštudovanie hry finančne podporil Fond na podporu umenia. Nesklamali ani diváci. Takmer plné hľadisko svedčilo o tom, že divadlo v Tisovci stále žije. Diváci svojim potleskom ocenili herecké výkony protagonistov a pozitívne divácke reakcie sú dôkazom, že Tisovčania siahli po dobrom výbere hry, ktorá zaujme všetkých svojim vtipom i akciou. Dúfajme, že hra zaboduje aj na rôznych divadelných prehliadkach a festivaloch a naši „divadelníci“ budú aj naďalej šíriť dobré meno tisovskému divadlu.

UZNESENIA MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA – 26.10.2016

Mestské zastupiteľstvo v Tisovci
schvaľuje

- organizovanie OFF ROAD TISOVEC v rokoch 2017 – 2019 s pripomienkami
- organizovanie vyhladkových jžd OFF ROAD TISOVEC v rokoch 2017 – 2019 za splnenia podmienok uvedených v prílohe k tomuto uzneseniu
- Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školský rok 2015/2016 v Materskej škole Tisovec
- Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školský rok 2015/2016 v Materskej škole Rimavská Píla
- Správu o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti Základnej školy Dr. V. Clementisa Tisovec za školský rok 2015/2016
- Správu o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školský rok 2015/2016 v Základnej umeleckej škole Tisovec
- zaradenie do návrhu LVIII. PORADOVNÍKA na pridelenie voľných bytov v 30 bytovej jednotke na ulici Jesenského 1470 v Tisovci pre nasledovného uchádzača: Ján ŤAZKÝ – dvojizbový byt
- DODATOK č. 4 k nájomnej zmluve zo dňa 09.03.2007, ktorým sa mení ods. 1 čl. 5 „Doba platnosti a zániku“ vetou nasledovného znenia: „Nájomná zmluva zo dňa 09.03.2007 na prenájom nebytových priestorov INFORMAČNÉHO CENTRA S KNÍHKUPECTVOM v objekte súp. číslo 1193 na ul. Francisciho v Tisovci sa predlžuje

do 31.12.2017“. Ostatné články nájomnej zmluvy zostávajú v pôvodnom znení.

- Žiadosť Marcely MÁNIOVEJ, bytom Daxnerova 761, 980 61 Tisovec, o predĺženie nájomnej zmluvy na časť pozemku v katastrálnom území Tisovec, parcely EKN č. 2433, evidovanej ako ostatné plochy o celkovej výmere 8m² za cenu 1,70 Eur/m²/rok, to znamená za celkovú sumu 13,60 Eur/rok na obdobie 2 rokov od 01.11.2016 do 31.10.2018
- Prikaz primátora mesta na vykonanie inventarizácie majetku, záväzkov a rozdielu

majetku a záväzkov mesta k 31.12.2016

- predloženie žiadosti o finančný príspevok na riadiaci orgán pre projekt s názvom „Tisovec a Putnok severná a južná brána historického Gemera“ (name of the project: „Tisovec and Putnok northern and southern gate of historical Gemer“), v rámci výzvy Programu spolupráce V-A Slovenská republika – Maďarsko s kódom SKHU/1601 v prioritnej osi PO1 – Príroda a kultúra
- celkové maximálne oprávnené výdavky

169 009,00 Eur s DPH
výšku maximálneho celkového
spolufinancovania rozpočtu projektu za mesto Tisovec vo výške 8 450,45 Eur, to znamená 5% z celkových oprávnených výdavkov rozpočtu za mesto Tisovec

- projektový tím v nasledovnom zložení: Bc. Tibor TOKÁR, Ing. Viera KRIŠKOVÁ, Miroslava KOJNOKOVÁ (interný manažment), RSDr. František SZÜCS (externý manažment)

berie na vedomie
- Správu o činnosti Mestskej polície v Tisovci za III. štvrťrok 2016

- ponuky Tatiany KOVÁČOVEJ, bytom Tulsá 5273, 974 04 Banská Bystrica, Samuela IŠTÓKA, bytom Sládkovičova 226, 980 55 Klenovec a Štefana IŠTÓKA, bytom Klokočova 735, 981 01 Hnúšťa, na odpredaj pozemku v katastrálnom území Tisovec, a to parcely CKN č. 16, evidovanej ako ostatné plochy o celkovej výmere 2567m

- primátora mesta Tisovec, aby predložil partnerskému mestu ako lídrovi projektu všetky prílohy potrebné k podaniu žiadosti o finančný príspevok

- prednostovi mestského úradu rokovať o odkúpení nehnuteľného majetku, a to pozemku v katastrálnom území mesta Tisovec, parcely CKN č. 8355, evidovanej ako zastavané plochy a nádvoria o celkovej výmere 381m² spolu so stavbou Železničná stanica – mesto, súpisné číslo 573 za maximálnu sumu 7 000 Eur, od Ľubomíra TÍŽIKA, Kukučínova 25, 927 01 Šaľa

Čo inde nemajú

Tisovec je domov všetkých, čo tu žijú, čo tu žili a odišli za životnými príležitosťami, tých, čo tu študovali. Všetci sem chodia či už fyzicky alebo len myšlienkami vo svojom duchu. V životnom tempe, ktoré zažívame a v úsilí žiť v Tisovci si neuvedomujeme vzácnosti Tisovca. Stále sa v histórii a v súčasnosti vynárajú ľudia, ktorí chcú a robia pre Tisovec možno až nezvyčajné veci. Nie je to však nekonečné. Zjavné prepojenie ekonomiky a politiky v mocenské rozhodovanie nedovoľuje vytvárať podmienky pre povzbudenie ľudí, ktorým ešte záleží, aby Tisovec nastúpil cestu prosperity, spoločenskej vážnosti, spokojnosti.

Aj v týchto podmienkach sú tu ešte ľudia, generácia, ktorá vytvára to, čo inde nemajú.

Divadelníctvo má silné historické korene hlavne v Tisovci, kde predstavenia v Tisovci majú dobrý chýr, mená: Stejskal, Kojnok, Hodoňová a ďalší sa už stávajú pojmom. Na R. Píle bol priekopníkom divadelníctva p. Jaroslav Lacko. Jakyniarstvo v Tisovci zaživalo rozkvet v šesťdesiatych rokoch minulého storočia, teraz má ešte nasledovníkov, kde nestorom je Ing. Hutka, ktorý sa zaslúžil aj o úspešný archeologický výskum na Hradovej. Šport v Tisovci má historické tradície v Sokole, robotníckych telovýchovných jednotách a samozrejme bol tu futbal, ktorý na úrovni v polovici minulého storočia držali funkcionárske legendy p. Kopecký, Ladziarsky, Kopper. Teraz futbal v Tisovci znova zažíva renesanciu, hlavne zásluhou Petra Mináča, Petra Rukavicu. Do povedomia sa dostáva, zásluhou Petra Rukavicu i nová športová disciplína, zjazd na terénnych

bicykloch z vrchu Rejkova, kde našiel znova opodstatenie aj lyžiarsky vleč. Občianske aktivity v telovýchove sa presadili vo florbale, cvičení na náradí. Obnovila sa tradícia tenisu, pôvodný dvorec pod Kášterom, kde sa hrával, zanikol. Tenisová tradícia sa obnovila výstavbou dvorcov pri ZŠ a založením Tisovského tenisového spolku, kde iniciátorom a terajším predsedom spolku je Peter Brndiar, hoci mal korene v lyžovaní, ktoré je na ústupe od r. 2006. Regionálnym unikátom je Mestská tenisová liga, teraz je to už siedmy ročník. Na budúci rok bude mať dvadsiatepiate výročie Tisovské evanjelické gymnázium, kde je prioritou bilingválne vyučovanie so zahraničnými lektormi, využila a obnovila sa budova, ktorá roky chátrala. Dala sa tu možnosť deťom aj z Tisovca naučiť sa cudzie jazyky, táto znalosť je vstupnou bránou nielen do Európy. Tradícia zašlej slávy železnice v Tisovci sa obnovuje Občianskym združením Zubačka p. Spišiak a jeho kolektív zachraňuje historickú železničnú techniku. Charitatívna organizácia Pomocnica, iniciátorom založenia tohto občianskeho združenia je Ivan Kriška, poskytovanie zdravotníckych potrieb technického charakteru pre nemobilných a chorých občanov nahrádza nedostatočnú pomoc štátu o prestárlych občanov a pomáha občanom s nízkymi príjmami. Toto všetko a ďalšie aktivity dokázali uviesť do života ľudia, ktorí žijú v Tisovci.

História, aj tá miestna, je zdrojom inšpirácie a poučenia.

Za pár dní si pripomenieme sedemnásty november, kde v roku 1989 začali zmeny. Tisovec prešiel zložitými politickými a ekonomickými vývojom. Študenti vtedajšej Strednej

priemyselnej školy vedení učiteľom Tomášom Lavickým začali tento proces pochodmi po Tisovci. Vznik a obnovenie tradičných politických strán spestril zloženie poslancov zastupiteľstva. Zotrvačnosť staršieho ekonomického a politického systému smeroval myslenie občanov do ľavicového priestoru. Novozvolené zastupiteľstvo bolo riadené demokratickým smerom a post viceprimátora dostala opozícia. Progresívnym rozhodovaním vtedajších poslancov, bol vznik gymnázia v Tisovci a založenie Mestských lesov. Tieto rozhodnutia boli nielen správne, ale aj ekonomicky opodstatnené. Privatizáciou a reštitúciami sa zmenilo sociálne zloženie obyvateľstva, nadbytok pracovných síl zapríčinil odliv odborníkov z Tisovca aj do zahraničia. Nástup trhovej ekonomiky podstatne zmenil myslenie ľudí. Slovensko sa pustilo do ekonomických experimentov, ako bol kupónová privatizácia, dvakrát sa menila mena. Stále to však boli vo väčšej miere politické rozhodnutia a ekonomiku, tú rodinnú, museli držať rodiny a tým vlastne pomáhali štátu riešiť jeho omyly, vlády sa menili a sľuby sa nie celkom plnili. Začlenenie Slovenska do Európskeho hospodárskeho priestoru prinieslo ľuďom ekonomickú slobodu, ale tá musí byť spojená so zodpovednosťou a to nám pokulháva. To má všetko dopad aj na Tisovec, vyrovnávať a riešiť tieto problémy pomáha práve iniciatíva občanov a to zatiaľ Tisovec má. Inde toho majú menej. My sme si tieto výsady vybudovali. Či nám pretrvávajú, záleží od tých, čo sme volili.

Vladimír Pašík

Slávnostné posedenie pri príležitosti Mesiaca úcty k starším

Mesiak október je už dlhé roky mesiacom, v ktorom sa o mnoho intenzívnejšie usilujeme prejavovať úctu k starším. Má upozorniť na postavenie a problémy staršej

generácie v spoločnosti, oceniť jej prínos, bohaté vedomosti, skúsenosti a poukázať na potrebu dôstojného života starších ľudí. Aj v týchto októbrových dňoch sa pri príležitosti Mesiaca úcty k starším uskutočnilo viacero podujatí v našom meste. Konali sa v kluboch dôchodcov, v Domove dôchodcov a sociálnych služieb v Tisovci, ale aj v školách. Mestské slávnostné posedenie v kultúrnom dome v Tisovci sa uskutočnilo 25. októbra 2016 a už tradične ho organizovali členovia Komisie sociálnej, bytovej a zdravotníctva pri MsZ v Tisovci. Prítomní si najskôr vypočuli slávnostný príhovor viceprimátora Karola Hruška. Pre

našich starších spoluobčanov si pripravili milý program deti zo Základnej umeleckej školy v Tisovci v sprievode svojich učiteľov a dobrú náladu im prišli spevom vyčariť aj členovia Mužského spevokolu Sama Daxnera z Tisovca, ktorí sa zúčastnili aj na slávnostnom posedení.

Vďaka pracovníckam DDaDSS v Tisovci mohli organizátori poskytnúť účastníkom aj

slávnostné občerstvenie. Úctu a pozornosť si naši seniori právom zaslúžia, ale nie iba v mesiaci október, ktorý sa práve končí. Mnohí sú osamelí a smutní. Je potrebné, aby sme sa snažili vyčariť na ich tvárach spokojný a radostný úsmev po celý rok. Je dôležité robiť im spoločnosť, rozprávať sa s nimi, rozveseľovať ich. Dávať im najavo, že nám na nich záleží, že nie sú zbytoční, že ich

potrebujeme. Potrebujeme ich múdrosť, láskavosť, pochopenie, skromnosť. To sú jedinečné a výnimočné devízy pre život a existenciu nás, mladších. Na záver si dovoľm citovať niekoľko slov v mene tých, ktorým tieto dni patria: „Nech sú požehnaní tí, čo majú pochopenie s mojou neistou chôdzou a trasľavými rukami. Nech sú požehnaní tí, čo uznávajú, že moje uši sa už musia napínať, aby zachytili slová. Nech sú požehnaní tí, čo si uvedomujú, že môj zrak zoslabol a moje myslenie už nie je také bystré. Nech sú požehnaní tí, čo mi prepáčili, že sa mi dnes vyliala káva.“

Tak nezabúdajme, vážme si ich a budeme požehnaní.

Za Komisiu sociálnu, bytovú a zdravotníctva MsZ Tisovec
Mgr. Irena Vetráková

Október v základnej škole

Mávnutím čarovného prútika prišla zlatá jeseň. Ulice vystlané farebným kobercom nám pripomínajú, že je v plnom prúde. Jej pestrosť a farebnosť akoby sa odrážala aj v škole. Upršaná, ale i slnečná jeseň nám ponúka svoje plody. Námestie plné opadaných gaštanov bolo razom vyzbierané po vyhlásení zberu gaštanov, ktorý škola vyhlásila v spolupráci s Mestskými lesmi Tisovec. Zber mal pôvodne trvať mesiac, no pre vysoké množstvo vyzbieraných gaštanov sme museli zber predčasne ukončiť. Kto vyhral? Dozvieme sa čoskoro. Škola si pravidelne pripomína rôzne dni. Na október pripadli Svetový deň mlieka a Deň jablka. Jablčkové pracovné listy z matematiky a slovenského jazyka starostlivo pripravené v II.B a v III.A pani učiteľkami Mgr. Bošellovou a Mgr. Goldschütterovou deti vypracovali jedna radost'. Určite to zapríčinilo papanie zdravých jablkových mesiacikov. Pri čítaní zistili, že jablko bolo dôležitou súčasťou slovenských ľudových rozprávok, veď aj Snehuľienka ochutnala jablko. Zatancovali si jablčkový tanec, jedli jablká na rýchlosť, videli prezentáciu o význame jablka, umelecky vyzdobili jablká a v II.B nosili na tričkách odznak s anglickým príslovím An apple a day keeps the doctor away a v III.A si pochutnali na fajnovom

jablčniku od pani učiteľky. V pondelok 3. októbra si žiaci špeciálnych tried s triednymi učiteľkami pripomenuli Svetový deň mlieka v školách. Prvú vyučovaciu hodinu si pozreli zaujímavý dokument „Aká je pravda o mlieku“, kde sa dozvedeli o živote kravičiek na Slovensku a výrobe mliečnych výrobkov. Na ďalšej hodine ochutnávali jogurty, maslo, syr a mlieko, ktoré si priniesli z domu. Posledné dve vyučovacie hodiny zhotovovali plagáty k tejto téme. Spoločné vyhodnotenie dňa bolo na záver, kde sa každá trieda prezentovala svojimi výtormi, dokonca sa žiaci naučili aj básničku o mlieku. Deň bol ojaz pestrý a zaujímavý. 4. október bol venovaný protidrogovej tematike. Besedy si pre žiakov 2. stupňa pripravil pán Vrábeľ z organizácie Slovensko bez drog. Navdžovali na predchádzajúci kurz, ktorý prebehol ešte v minulom školskom roku. Na druhý deň sme sa umelecky vyžili pri vzhliadnutí divadla Ako Ondro peklo prekabátil, ktoré pre žiakov 1.-6. ročníka predviedlo divadlo Actores z Rožňavy. Deviataci stoja pred naozaj ťažkou voľbou, akou je výber strednej školy. Preto je potrebné, aby sa zorientovali v ponuke rôznych odborov. Za týmto účelom navštívili Burzu práce v Rimavskej Sobotě, ktorú každoročne organizuje Úrad práce,

sociálnych vecí a rodiny. Tu sa prezentujú stredné školy z nášho regiónu. 27. októbra si boli prezrieť Spojenú školu v Poltári na Dni otvorených dverí. Mohli nahliadnuť do odborných učební, videli internát a povozili sa na poľnohospodárskych strojoch. Tieto akcie pripravila naša výchovná poradkyňa Ing. Miroslava Kochanová a triedni učiteľia. Žiaci, ktorí sa obetavo starali o svojich kamarátov z Rumunska počas lyžiarskeho výcviku, sa 9.10. až 14.10.2016 mohli pozrieť do ich rodného a nášho družobného mesta Tăuții-Măgherauș. Nakoľko toto mesto nedisponuje ubytovacími kapacitami, žiaci boli ubytovaní v blízkom meste Baia Mare. Pobytu sa zúčastnilo 13 žiakov a dvaja pedagógovia Mgr. Janka Jurčiaková, Mgr. Beáta Gandžalová. Družobný pobyt bol zameraný na plavecký výcvik. Žiaci celý týždeň navštevovali miestny aquapark, kde sa pod vedením plaveckého inštruktora zdokonaľovali v plávaní. Počas tohto týždňa bolo pre žiakov pripravených niekoľko zaujímavých aktivít. Žiaci poznávali mesto Baia Mare, navštívili rodný dom rumunského básnika Iona Siugariu, ktorý počas 2. svetovej vojny, ako mladý vojak, padol na Slovensku v meste Brezno, navštívili skanzen v Maramures a múzeum v Sighetu Marmatiei,

Pokračovanie na str. 8

Ďakujem

*Vďačný som že bolo mi dané
byť*

*vnímať krásu milovať
plnými dúškami život piť*

*Vďačný za jarné rána
i za letný večer
keď na Jána*

*kídleť svetiel rozosmeje tmu
V údive vtedy stojím
neschopný sa hnúť*

*Vďačný za farebnú jeseň
za jarnú sytu zeleň
za bielu zimu*

*i komín plný teplého dymu
Za slnko mesiac v splne
za tehotné mraky plné*

*Za vlhkosť dúhy i roztúženého
lona*

*za vôňu čerstvého sena
Za lúky plné vzrušených kvetov
za úle obťažkané medom*

*Za košík s hubami
čo pod majestátnymi bukmi
predrali sa starým listím
Za hlboký vesmír čistý
posiaty jasom žmurkajúcich
hviezd
za ódy vtáčích hniezd*

*Vďačný za vrždiaci sneh
i za následné plúšte
za šíre roviny strmý breh
za tajomné lesy husté*

*Vďačný za teplý tichý dážď
i za silnú búrku
Veriac že s prachom
zmije aj ľudskú zášť
a pretne zla životnú šnúрку*

*Vďačný som za sladkosť lásky
ktorú nemali by sme kryť
Vďačný že tu a teraz
mohol som žiť
a navždy súčasťou nekonečna
byť*

Karol Hruška

Príbehy z vojny: Vojtech Deutsch

V novembri 2016 uplynie 72 rokov od popravy tisoovského lekára PhMr. Vojtecha Deutscha a jeho rodiny. Vojtech Deutsch sa narodil 29. augusta 1884 v Štítniku. Po získaní základného vzdelania vyštudoval Gymnázium v Rimavskej Sobote a neskôr pokračoval v štúdiách na

Lekárskej univerzite v Budapešti. Po ukončení štúdií začal pracovať ako lekárnik v Rimavskej Sobote, kde odpracoval takmer 16 rokov.

Neskôr sa rozhodol prevziať lekáreň po Gejzovi Háasovi v Tisovci. V roku 1923 sa preto presťahoval do Tisovca. Manželka Serena pochádzala z rodiny známeho tisoovského obchodníka a krčmára Samuela Bucka. Bukovci pochádzali z Ratkovej a do Tisovca sa presťahovali v roku 1895. Lekárňu Vojtecha Deutscha „U Svätého anjela“ bola najprv v miestnej časti Hámor, neskôr na námestí v budove terajšieho Mestského úradu. V roku 1931 sa v rodine Deutchovcom narodil syn Róbert. Lekárnikovia poznali ako odborníka, ktorý sa staral, aby mu v lekárni nič nechýbalo, ale tiež ho poznali ako dobrého človeka s citom pre spravodlivosť. S politikou sa nikdy nezaoberal a všetko jeho úsilie smerovalo k tomu, aby v lekárni uplatnil svoje odborné vedomosti a mal vždy potrebné lieky a chemikálie. Tisoovská lekáreň bola preto jeho zásluhou vždy dobre zásobená a bola známa v širokom okolí. Lekárnik Vojtech Deutsch bol vždy prísny ortodoxný židom a jeho rodina zostala vždy verná svojej židovskej viere. Bolo o ňom známe, že nenávidí fašizmus a podľa svojich možností proti nemu bojoval. Pomáhal zásobovať liekmi povstaleckých vojakov a sovietskych partizánov ešte pred vypuknutím povstania. Neskôr sa zapojil aj do Slovenského národného povstania, kde pomáhal pri zriaďovaní a vybavení ošetrovni pre ranených

vojakov a partizánov. Počas povstania pomáhal jeho lekáreň zásobovať liekmi a obväzovým materiálom aj poľnú nemocnicu zriadenú v Tisovci. V tomto období sa do protifašistického odboja spolu s ním zapojila aj jeho zamestnankyňa Lenka Földešová, ktorej úplne dôveroval. Na jeho príkaz lieky balila a podľa potreby a situácie ich aj prenášala na dohovorené miesto. Pre lieky a obväzový materiál chodili do lekárne často neznámi ľudia zo širokého okolia. Prichádzali s prázdnyimi taškami alebo kufrikmi a odchádzali vybavení s potrebným zdravotníckym materiálom. Vojtech Deutsch uvedomujúc si, že na jeho zdravotnícky materiál sú odkázaní ranení vojaci či partizáni, poskytoval pomoc zdarma. Pre materiál chodili nielen Tisovčania, ale aj ľudia z okolia, najmä z Klenovca. Najdôležitejšie však bolo zásobovanie prápornej ošetrovne v Tisovci, ktorej činnosť riadil MUDr. Vladimír Manica, ktorý sám požiadal lekárnik Vojtecha Deutscha o pomoc pri zásobovaní liekmi.

Lekárnik mal dobré kontakty a včas zabezpečil dostatok liekov pre zásobenie lekárne, ako aj pre spomínané ošetrovne. Lekárňu niekoľkokrát vypomáhal liekmi aj nemocnici v Likieri - Hnúšti. Neskôr sa však vyskytli aj ťažkosti, najmä keď pribúdalo ranených,

ktorých zväžali do Tisovca zo širokého okolia. Lekárňu pripravovala pre ranených najmä lieky na bolesť, teplotu a rôzne utišujúce lieky. Pomoc s dodávkami liekov pre poľnú nemocnicu začala už 2. októbra 1944 a zásobovanie prebiehalo až do odchodu nemocnice z Tisovca dňa 20. októbra 1944. Krátko pred obsadením Tisovca Nemcami opúšťalo mesto množstvo občanov, ktorí hľadali útočisko v iných dedinách pri svojich

známych, alebo sa skrývali v horách. Rodina Vojtecha Deutscha, ale aj ďalší príbuzní, opustili Tisovec a prešli na Pohronskú Polhoru. Pre rýchly postup nemeckých vojsk sa premiestnili do Brezna a stadiaľ do Ľubietovej, kde sa na niekoľko dní ubytovali. Keď sa necítili bezpečne v Ľubietovej, skupina sa rozdelila a Deutchovci sa ukrývali v blízkych horách. Nemecké jednotky ich chytili a zaistili 11. novembra 1944 v lesoch nad obcou Strelníky. Boli odvedení do Ľubietovej a 20. novembra 1944 eskortovaní do Banskej Bystrice, kde boli v budove krajského súdu vypočúvaní a väznení. Dňa 24. novembra 1944 bol PhMr. Vojtech Deutsch, (1884 – 1944), jeho manželka Serena (r. Bucková, 1905 – 1944), syn Róbert (1931 – 1944) a 67 ročná Gizela Bucková (1877 – 1944) zastrelení pri obci Kremnička, ktorá je teraz súčasťou Banskej Bystrice.

Podľa záznamov a spomienok MUDr. Evy Krečovej (1934 – 2011), PhMr. Lenky Földešovej (1902 – 1984), Anny Feriančíkovej (1937) a RNDr. Kataríny Grünmannovej (1944) spracoval Ing. Dušan Hutka. Fotografie: Spoločná fotografia - Serena, Róbert a Vojtech Deutchovci.

Kvapky proti bolesti z lekárne Vojtecha Deutscha
Gizela Bucková

Zaspievali sme si a zatancovali s Detským folklórnym súborom Čičiek z Tisovca

V piatok 21. októbra 2016 Miestny odbor Matice slovenskej v Tisovci úspešne realizoval projekt pod názvom „Leť Čičiek leť!“

V rámci projektu sme pripravili exkurziu pre Detský folklórny súbor Čičiek z Tisovca s cieľom umožniť členom súboru spoznať časť nášho regiónu, jeho zvyky a tradície.

Spoločne sme cestovali do Kyjatíc, Lukovišť a Drienčana. Boli sme len kúsok za Tisovcom a „Čičičkári“ spolu s p. Ľ. Sabovou a p. M. Ľuptákovou (vedúce súboru) začali v autobuse spievať krásne ľudové piesne. A zrazu nám všetkým bolo príjemne a zlé počasie, ktoré nás neustále sprevádzalo, nám prestalo vadit. Navštívili sme gotický kostol v Kyjaticiach, v ktorom nám opäť zaspieval Detský folklórny súbor Čičiek a spoznali sme archeologický skanzen v Kyjaticiach. Odtiaľ sme cestovali do obce Lukovišťa, aby sme videli miesta, kde sa narodil I. Krasko, významný slovenský básnik. V obci sme navštívili jeho pamätnú izbu, park, v ktorom je jeho busta, videli sme jeho rodný dom. Napokon sme sa jeho pamiatke poklonili na tamojšom cintoríne. Exkurziu sme ukončili v obci Drienčany, v ktorej sme spomínali na P.

E. Dobšínskeho a J. D. Čipku. V pamätnej izbe P. E. Dobšínskeho nás sprevádzala p. farárka T. Gabčanová, ktorá nám priblížila ich životné príbehy. Celá exkurzia vyvrcholila vystúpením Detského folklórneho súboru Čičiek v kultúrnom dome v Drienčanoch, ktoré bolo plné spevu a tanca. V obci Drienčany nás osobne privítal starosta obce a vystúpenie „Čičičkárov“ si vychutnali aj miestni obyvatelia. Veríme, že Detský folklórny súbor Čičiek z Tisovca prežil vďaka MO MS v Tisovci príjemný deň a tešíme sa na ďalšie spoločné aktivity.

Mgr. Monika Koncošová (predsedníčka MO MS v Tisovci)

Na Rejkove ukončili downhill sezónu pretekmi

V sobotu 29. októbra 2016 usporiadali v Rejkove pri Tisovci preteky downhillistov. V lyžiarskom stredisku Rejkovo nebol sneh už takmer 10 rokov, aby sa tam dalo lyžovať. Preto partia miestnych vlekárov spolu s chalanmi downhillistami dostali myšlienku oživiť toto stredisko aspoň v lete

na ťahanie horských bicyklov downhillistov.

Downhill alebo zjazd je časová disciplína v horskej cyklistike zaraďovaná medzi extrémne športy. Downhill sa koná na tratiach so stálym klesaním. Ako názov napovedá, downhill sa koná na strmých svahoch, ktoré ponúkajú vysoké rýchlosti a takisto množstvo skokov a prekážok. Každá trať je po oboch stranách vyznačená páskami. Trať je stanovená po každej strane páskami a väčšina z nich sa dá prejsť za dve až päť minút.

V Tisovci sa pretekalo v troch kategóriách: Hardtial, Juniori a Elite.

V kategórii Hardtial sa umiestnili na:

1. Marek Vranka (Freeride Krompachy) 2.15.29
2. Samuel Prištiak (Hermanovce) 2.20.16
3. Lukas Berčík (Č. Balog) 2.22.69

V kategórii Junior sa umiestnili:

1. Peter Pongo (Kluknava) 2.17.50
2. Noel Danko (Tisovec) 2.18.45
3. Jonatan Juhaščík (Revúca) 2.29.22

V kategórii Elite:

1. Ľuboš Staňo (Revúca) 1.59.00
2. Adrien Adam (Rožňava) 2.04.84
3. Braňo Timura (Drienica) 2.06.90

Tento rok to bol prvý pretek v Tisovci, na ktorom sa zúčastnilo 28 prete-károv z rôznych kútov Slovenska. Najmladší pretekári mali 11 rokov, najstarší mal 40 rokov. Medzi súťažiacimi pretekármi sme mali aj jednu pretekárku- Zuzku Berčíkovú z Čierneho Balogu.

Pevne veríme, že ostaneme pretekom verní a budúci rok nás navštívi väčší počet športovcov i fanúšikov. Tieto tohto ročné

sme mohli urobiť aj vďaka sponzorom: Mestu Tisovec – Ing. Petrovi Mináčovi primátorovi mesta, Soof.sk Inžinierske stavby Košice Krab cycles. Za kvalitne pripravenú trať patrí poďakovanie chalanom z Bike parku Rejkovo: Dominikovi Cavarovi, Ľubošovi

Stanovi, Ondrejovi Magyarimu, Noelovi Dankovi a tiež ostatným chalanom z Bike parku.

Poďakovanie si zaslúžia aj chlapci z červeného kríža Martin Moncol' a Erik Pavlikovský, ktorí našťastie nemuseli ošetrovať ani jedno zranenie. Ďakujeme aj časomeračom, vlekárom a fotografom Milanovi Slabejovi za pekné fotografie z akcie.

Poďakovanie patrí aj všetkým zúčastneným a tešíme sa na vás v roku 2017.

Jesenné derby s prehľadom vyhral Tisovec

Účastníci V. ligy skupiny D si zmerali sily po prvýkrát v tomto ročníku. Domáci Tisovec potvrdil jesennú formu a vyhral vysoko 4:0.

V nedeľu, 9. októbra odohrali v Tisovci začne prvé tohtosezónne derby V. ligy skupiny D medzi FK CSM Tisovec a Iskrou Hnúšťa.

V súboji 2. tímu tabuľky s 8. tímom bol papierovým favoritom Tisovec. V prvom polčase najprv v 26. minúte poslal do vedenia Tisovčanov Tomáš Sudor. Ďalšie

góly padali v druhom polčase a opäť do brány Iskry. V 55. minúte zvyšoval Michal Dragijský, v 81. Michal Prečuch a na konečných 4:0 upravil v 88. minúte Jozef Slovák. Tisovec za posledné 2 kolá nastrielal 10 gólov, nedostal ani jeden a upevnil si 2. miesto v tabuľke. FK Iskra Hnúšťa sa prepadla na 10. miesto.

FK CSM Tisovec – FK Iskra Hnúšťa 4:0 (1:0)

Góly: 26. Sudor, 55. Dragijský, 81. M. Prečuch, 88. Slovák

Zostava FK CSM: Košičiar, Vývlek, Gálik, Brož (61. Sivčevič), Kriška (46. Masár), Dragijský, Sudor, Slovák, Dacho, Antal, M. Prečuch.

Zostava FK Iskra: Katreniak, Fol'ko, M. Petrok, Zelenák, Vetrák, L. Petrok (55. Nemec), R. Prečuch (55. Fat'ľa), Jakubec, Rosiar (84. Caban), Ladika, Štefánik.

Vstupné na derby bolo dobrovoľné, celý výťažok bol odovzdaný na rehabilitáciu pre Tisovčana Maroša Hrončeka. (echoviny.sk)

Nezabudli sme ...

Človek je krásny nielen vtedy, keď má pružný krok.

Človek je krásny podľa múdrosti, čo zrači sa mu v oku, podľa vrások a bielych vlasov, podľa slov, keď ponára sa v hovore s deťmi do rokov, keď aj on bol mladý. Človek je krásny vtedy, keď ho ľudia majú radi.

Október je mesiacom úcty k starším a pripomína nám, aby sme si uctili seniorov a dali im najavo svoju náklonnosť. Staroba sa týka prirodzene predsa nás všetkých. A tak sme sa

rozhodli Mgr. Ivanová Lucia a Huľuková Renata, že s deťmi z Komunitného centra Rimavská Píla vzdáme hold seniorom z DDaDSS v Tisovci. Básničkami, pesničkami a tiež tancom sme im pozitívne spríjemnili utorňajšie poobedie. Nesmela chýbať ani naša dobrovoľníčka Mária Šatarová so svojimi deťmi, ktorá celý program oživila tým, že si mohli seniori vybrať pieseň na želanie, ktorú im s radosťou zahrála na harmonike. Tešíme sa na ďalšie stretnutie.

Terénna sociálna pracovníčka

Mgr. Lucia Ivanová

Október v základnej škole

Pokračovanie zo str. 4

kde sa žiaci oboznámili s architektúrou a históriou danej oblasti Rumunska. Predposledný deň pobytu sa žiaci zúčastnili športového popoludnia v našej družobnej škole v Tăuții-Măgheraș. Našich žiakov prišli pozdraviť primátor mesta Tăuții-Măgheraș spolu s pánom riaditeľom družobnej školy. Pán primátor žiakom osobne predal diplomy o absolvovaní plaveckého výcviku a upomienkové predmety: kapsičku a klobúčik – symboly rumunskej kultúry. Potom sa naši žiaci spolu s rumunskými žiakmi učili tancovať rumunský ľudový tanec a neskôr si spoločne zahráli futbal. Účelom družobného pobytu bolo aspoň trochu spoznať našu družobnú krajinu, ich kultúru, upevňovať priateľstvo s rumunskými žiakmi, s ktorými boli naše deti počas ich pobytu v Tisovci vo februári 2016 a zdokonaľovať sa v konverzácii v anglickom jazyku, ktorý bol náš spoločný dorozumievací jazyk. Najväčším prínosom pre našich žiakov sú nové zážitky a krásne spomienky, ktoré si navždy uchovávajú vo svojich srdciach. Naši športovci sa 11. októbra 2016 zúčastnili štafetového behu. Súťaž sa tradične organizuje pod názvom Memoriál Márie Zavorskej v Rimavskej Soboty, kde naše dievčatá vyhrali 2. miesto. O tri dni neskôr cestovali žiaci 5.-9. ročníka pod vedením Mgr. Petroka opäť do Rimavskej Soboty, aby reprezentovali školu tentokrát v cezpoľnom behu. A veru boli znovu úspešní. „Vybehali“ viacero umiestnení: mladšie žiačky – 2. miesto, staršie žiačky 3. miesto, starší žiaci 3. miesto a Nina Hrončeková /VII.B./ v kategórii jednotlivcov vyhrala 1. miesto. Blahoželáme. V utorok 18. októbra 2016 si naši žiaci prvého až piateho ročníka prezreli výstavu, ktorú nám predstavil miestny klub speleológov. Takmer 160 žiakov v hudobnom salóne Mestského kultúrneho strediska mohlo obdivovať nádhernú tisovských jaskýň zvečnenú objektívom vášnivých jaskyniarov i očarujúce časti jaskynných útvarov. Fotografie nám ukázali miestne siene veľkoleposti ukryté pred očami ľudí hlboko pod zemou. Záujem vyvolala najmä jaskyniarska prilba vyložená pri posledných speleopotápaniach. Výstavou nás sprevádzal počas celého doobeda predseda Speleoklubu Tisovec Ivan Kubín. Srdečne mu ďakujeme za ochotu a čas, ktorý s nami strávil. A tiež za naozaj trpezlivo zodpovedané otázky, ktorým nebolo konca, pretože žiaci chceli spoznať všetky naše tisovské jaskyniarske naj. Snáď aj vďaka takýmto výstavám sa medzi našimi žiakmi nájdu budúci jaskyniari. V dňoch 19. – 21. 10. 2016 sa v Dome kultúry v Rimavskej Soboty uskutočnil 22. ročník podujatia, ktoré uchováva tradície slovenskej ľudovej rozprávky pod prírodným názvom Dobšinského rozprávkového Gemer. Program trojdňového podujatia pozostával z aktivít adresovaných rôznym vekovým kategóriám. Naši žiaci sa tiež zapojili svojimi literárnymi dielkami a boli úspešní. Hodnotila trojčlenná porota, ktorej predsedkyňou bola pani Marta Hlušíková - známa autorka literatúry pre deti a mládež. Srdečne gratulujeme víťazom a prajeme im, aby im takto krásne ich tvorivé pero písalo i naďalej. A čo je najdôležitejšie? Čítať! Čítať veľa, čítať s porozumením. No a chodiť po svete s otvorenými očami, ale najmä s otvoreným srdcom. Pretože to

podstatné, ako povedal A. de Saint-Exupéry, je ľudským očiam neviditeľné... Víťazi: 1. kategória poézia: Liana Liptáková /V.A./ – 1. miesto, 2. kategória poézia: Jakub Šmital /IX.B./ – 2. miesto. Žiaci ocenení ďakovnými listami: Viktor Kamenský /V.A./, David Vengrín /V.A./, Martina Ertelová /V.B./, Laura Boháčiková /IX.A./, Tereza Svinčiaková /IX.A./, Tamarka Dianišková /IX.B./ Ďakujeme! Pedagogický dozor zabezpečovala Mgr. Beáta Gandžalová. Reportáž z tejto súťaže s našimi žiakmi je možné vidieť na TV Rimava. Školský rok 2016/2017 bol ministerstvom vyhlásený za Rok čitateľskej gramotnosti. Jeho cieľom je intenzívny rozvoj čitateľskej gramotnosti vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Rovnako aj materské školy stoja pred úlohou rozvoja predčitateľskej gramotnosti cez rozvoj aktívneho počúvania s porozumením. Preto sme sa rozhodli spojiť tieto úlohy do jednej milej aktivity s názvom Deti čítajú deťom, ktorá pre základnú školu predstavuje len jednu z viacerých aktivít realizovaných na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti. Vybraní žiaci spomedzi štvrtákov a deviatákov si vyhládali vhodné texty a zodpovedne sa pripravovali na čítanie pre kamarátov škôlkarov. Svoju námahu mohli zužitkovať v piatok 21. októbra 2016 na prvej z viacerých plánovaných návštev v materskej škole. Žiaci boli rozdelení do jednotlivých tried materskej školy po dvoch: Ondrej Ulícký a Peter Sokol /IV.A./, ktorí si pripravili čítanie o prasiatkach a jednoduchú dramatizáciu, ktorá mala úspech; o mackovi čítali Alexandra Siroťová a Kamila Karasová /IV.B./; o problémoch medzi súrodencami čítali Danka Majorošová a Kristína Kvetková /IX.B./, Tamara Dianišková a Alexandra Bartová /IX.B./ spolu s predškôlkami pomáhali detektívi hľadať a modelovať z plastelíny písmenko A. Pre naše dievčatky predstavuje táto aktivita zároveň výbornú prípravu na prijímacie skúšky na strednú školu s pedagogickým zameraním. Úsmevy na tvárach a rozžiarené očka škôlkarov prezradili, že čítanie malo úspech a už sa tešíme na ďalšiu návštevu materskej školy. Žiakov pripravovala PaedDr. Anna Keletiová a Mgr. Miroslava Janečeková. Pri príležitosti Medzinárodného dňa školských knižníc /24. október/ sme v tento deň zorganizovali pre žiakov prvého stupňa milé podujatie s názvom „Po stopách princeznej Vandy“, ktoré sa uskutočnilo pod vedením pani učiteľiek Mgr. Mirky Janečekovej a Mgr. Gabiky Kéry. Cieľom projektu bolo zábavnými formami práce s knižnou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici, k čítaniu a poznávaniu nového. Príbehy o hrade na Okružnej skale, o drakovi Filoméňovi, princovi Rejkovi, ako Turci chceli uniesť krásnu Vandu čítali starší žiaci svojim spolužiakom. V druhej časti riešili sedem úloh. V úlohách, ak žiaci pozorne počúvali, využili informácie z prečítaných príbehov. Podujatie sme ukončili súťažou „Kto najrýchlejšie poskladá puzzle tisovského erbu“. Vyhrali štvrtáci - Matúš Striežovský, Ondrej Ulícký a Denis Guzman. Na návštevu hvezdárne sa všetci tretiaci a štvrtáci veľmi tešili. Takto si pripjímali 26. október 2016. Pracovníčka hvezdárne im predstavila ako fungujú planéty Slnecnej sústavy, fázy Mesiaca, či aké je malé Slnko v pomere s hviezdami, ktoré poznáme.

Dozvedeli sa množstvo nových poznatkov o vesmíre, ktoré doteraz ani netušili. Domov sa im stále nechcelo, tak si urobili zastávku v Gemersko-malohontskom múzeu v Rimavskej Soboty. V múzeu sa naučili niečo nové o živote vzácneho podunajského endemita hraboša severského panónskeho. Vo vnútri „nory“ nazreli do skrytého života tohto nenápadného cicavca. V druhej časti prehliadky si prezreli zbierkový fond múzea, pozostávajúci z archeológie, etnológie, geológie atď. Unavení a plní zážitkov sa vrátili späť do Tisovca pod vedením Mgr. Beaty Bošelovej, Mgr. Miroslavy Janečekovej a Mgr. Tatiany Katreniakovej. Po siedmykrát sme 26. októbra 2016 organizovali školské kolo Olympiády zo slovenského jazyka a literatúry. Súťaž prebieha v troch kolách. V prvom kole sme testovali vedomosti z gramatiky, literatúry a čitateľskej gramotnosti. V druhom kole sa súťažiaci museli zorientovať v slohových postupoch a jazykových štýloch, pretože transformovali text do iného slohového útvaru. Táto časť preverila kreativitu a štylizáciu schopnosti žiakov. V treťom kole sa súťažiaci stali na 5 minút rečníkmi. Po vytiahnutí témy si pripravili rečnícky výstup, ktorým museli zaujať porotu svojim vystupovaním, mimikou, gestikuláciou, postojom, hlasom a originálnymi myšlienkami. V tomto ročníku súťažilo 21 najšikovnejších žiakov ôsmeho a deviateho ročníka. Výkony súťažiacich posudzovala trojčlenná porota: Mgr. Marta Svobodová, PaedDr. Anna Keletiová a Mgr. Beáta Gandžalová. Víťaz však môže byť len jeden. A ten bude našu školu reprezentovať na okresnom kole v Rimavskej Soboty 15. novembra. Držíme mu palce v tejto náročnej súťaži. Deň pred prázdninami bol vyplnený rozličnými aktivitami pre všetky stupne. Prváčkovia so svojimi triednymi učiteľkami navštívili materskú školu, kde si pozreli spoločne so škôlkami divadielko. Potom sa ponáhľali späť do školy, aby sa zúčastnili ekoprednášok, ktoré zorganizovala Mgr. Katreniaková pre celý prvý stupeň. Prváci a druháci sa dozvedeli nové informácie o bocianovi bielom, tretiaci a štvrtáci spoznali divy Slovenska. Žiaci druhého stupňa sa vo štvrtok zdokonalili v podávaní prvej pomoci za asistencie p. M. Maruškina z organizácie Falc. Zlepšili sa v rozpoznávaní dopravných značiek a riešili rôzne dopravné situácie za pomoci príslušníkov Policajného zboru SR z Rimavskej Soboty. Učili sa, ako sa šíri oheň a čo robiť v prípade požiaru, čo im radi vysvetlili pracovníci HaZZ SR z Rimavskej Soboty. Vypočuli si varovné signály, obliekli ochranný odev pri úniku rádioaktívnych látok, videli najnovšie masky s 3D prízormi. Túto názornú prednášku pripravili zamestnanci Okresného úradu Odboru civilnej ochrany z Rimavskej Soboty. Tento Deň ochrany človeka a prírody organizačne zabezpečil Mgr. Marián Petrok. V posledný deň pred prázdninami sa strašilo v špeciálnych triedach a už bolo cítiť závan prichádzajúceho Sviatku všetkých svätých. Pod vedením triednych učiteľiek si žiaci ozdobili svoje triedy vlastnými výrobkami: tekvičkami, netopiermi a rôznymi strašidielkami. Na poslednej vyučovacej hodine sa prezliekli za duchov a privolávali dlho očakávané jesenné prázdniny. Za celý kolektív ZŠ PaedDr. Anna Keletiová

Inzercia

Predám 3-izbový byt v Tisovci na Štefánikovej ulici

Cena: 15500 € - 0918150438

Ponúkam od 1.12.2016, 2 izbový byt na Štefánikovej ul. s následným odkúpením budúci rok. Byt je na prízemí, má nové okná, nepererobený.

0908898438

4. 11. 2016 uplynul rok, čo nás navždy opustil náš príbuzný pán Jozef Kamil Göndör

Drahý otecko, len raz v živote si nás zarmútil, a to bolo v tej chvíli, keď si nás navždy opustil, tvoj život skončil, ale láska a spomienky na teba zostanú

Dcéra Eva s priateľom Emilom a vnučkou Alexandrou

Krátke zamyslenie nad čiernou dierou II. – sociálna bytovka

Približne pred pol rokom v prvom zamyslení nad čiernou dierou som kritizoval postoj mesta a jeho aktivity ohľadne súčasného stavu mesta a plánov jeho rozvoja, ako aj aktivity primátora mesta vo vzťahu k rozvoju mesta ako jeho základnej povinnosti pri plnení zverených úloh. V tom čase som netušil, že pán primátor si moje slová už v predstihu osvojil a pre mesto plánuje veľký projekt, teda aspoň čo sa týka objemu financií. Plánovaný projekt však z môjho pohľadu nebude slúžiť rozvoju mesta a som presvedčený, že v prípade jeho realizácie, by akýkoľvek použiteľný kapitál na rozvoj mesta úplne odčerpali. Pôsobilo dojemne, ako rýchlo si pán primátor osvojil kritiku z článku a v každom rozhovore pre spravodajské relácie a v rôznych rozhovoroch nezabudol zdôrazniť ako „nás“ mrzí, že mladí ľudia z mesta odchádzajú. No pripravuje skvelý zámer ako tomuto odchodu mladých ľudí zabrániť. V podstate od posledných volieb sa medzi občanmi mesta veselo debatuje o zámere stavať sociálnu bytovku. Aj keď takýto zámer bol zo strany vedenia mesta pri stretnutiach s občanmi viackrát dementovaný, zdá sa, že to nie je tak celkom pravda. V článku budem používať slovné spojenie sociálna bytovka aj keď si uvedomujem, že spojenie je značne nepresné a v zmysle zákona 443/2010 Z.z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní, ide o akékoľvek rozšírenie bývania formou nájomných bytov. V našom prípade o výstavbu nájomných bytov, pričom v tomto zmysle sa termín sociálna bytovka používa všeobecne nielen v našom meste. Pokiaľ ste takýto zámer vedenia mesta nepostrehli, ani sa tomu veľmi nečudujem. Sám sa zamýšľam, z akého dôvodu sa tak finančne náročný zámer doposiaľ vôbec verejne nediskutoval a v rámci zastupiteľstva bol prejednaný v bode, kde by ste to vôbec nečakali. V pozvánke na septembrové zasadnutie zastupiteľstva bola v bode 16 informatívna správa o zasadnutí združenia Tisovského evanjelického gymnázia. Vrelo Vám odporúčam pozrieť si diskusiu poslancov k tomuto bodu. Jedná sa o bod v podstate na konci programu a obsah debaty vôbec nezodpovedal pozvánke. Nuž, kto vie prečo to bolo takto zastreté? Najvyšší čas zverejňovať všetky materiály, ktoré majú byť predmetom rokovania ako to bolo v apríli sľúbené. Postrehy poslankyne Ireny Milecovej však berte s tým, že k bodu rokovania nemohla byť pripravená, nakoľko ako sama neskôr zistila, materiály k tomuto bodu jej vôbec neboli doručené. Pri bývalej predsedníčke sociálnej komisie a jednej z mála osôb, ktorá si dovoľí kritizovať vedenie mesta, ide v skutku o raritnú náhodu. Podstatou debaty bola snaha vedenia mesta obhájiť plánovaný zámer vybudovať polyfunkčný objekt nazvaný Centrum pre komunitné aktivity. Požiadal som

mesto o doručenie materiálov k tomuto bodu a z môjho pohľadu ide len o pekný názov pre sociálnu bytovku. Vychádzam pritom z materiálov, ktoré mi boli doručené, ako aj zo zámeru financovania tejto stavby. Z objemovej architektonickej štúdie, ktorá mi bola doručená, nie je možné vyčítať žiadnu vybavenosť, či už objektovú, občiansku alebo akúkoľvek inú, ktorá by mala slúžiť poskytovaniu komerčných relaxačno-oddychových služieb, či centrum voľného času, ako bolo prezentované na zastupiteľstve. Z architektonickej objemovej štúdie je však možné celkom bezpečne rozoznať len výstavbu 24 bytov, akúsi miestnosť pre správu objektu a garáže. Cieľom projektu má byť vybudovanie sociálneho bývania s dostupným využívaním opatrovateľských služieb a sociálne bývanie v 24 bytových jednotkách stredného a vyššieho štandardu určených špeciálne pre seniorov. Uvedenie tohto zámeru a zároveň spôsobu financovania, a to dotácie z fondu rozvoja bývania ma priviedlo k tomu, že je to nezmysel. Zákon č. 443/2010 Z.z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní žiadne byty určené špeciálne pre seniorov nepozná. V § 2 akurát vymedzuje byty bežného štandardu a byty nižšieho štandardu a dotácia sa poskytuje pre kohokoľvek. O bytoch určených špeciálne pre seniorov nie je v celom zákone ani čiarka. Tak som sa pred časom na sociálnych sieťach dočítal, že pán primátor sa k istej petícii občanov vyjadril, že ju nie je možné podporiť, lebo by bola diskriminačná vo vzťahu k určitej skupine občanov mesta. V danom prípade, by už však takzvaná pozitívna diskriminácia, zdá sa, vôbec nevalila. Myslím si, že ide len o pekne použité slová pre úplne iný výsledok, lebo slová senior, centrum pre komunitné aktivity a pod. nevráťajú verejnú mienku, ba práve naopak, sú pre ňu vhodné. Ale prečo potom tie tajnosti? Tí, čo budete mať chuť, zaujme Vás najmä finančná časť zámeru. Okrem dotácie z fondu rozvoja bývania mesto počíta s úverom vo výške 50 % z obytnej plochy objektu, s vlastnými zdrojmi mesta, so súkromným investorom a s finančnou účasťou cirkvi. Ten, kto tento zámer staval, musel byť desný realista a chlap zo života. Určite vie ako veci fungujú. Chcem vidieť investora, ktorý bude realizovať relaxačno-oddychové centrum v meste Tisovec. Ani len na normálne podnikanie nedokázal pán primátor nikoho dotiahnuť. Mesto nedokáže naplno využiť ani potenciál letného kúpaliska, ktoré je určené celému mestu. Nepredpokladám ani akúkoľvek finančnú účasť cirkvi. Pri štruktúre výdavkov je celkom jasné, že s výnimkou dotácie ostane celé financovanie zámeru na pleciah mesta. A mimochodom zákon používa dikciu „možno poskytnúť dotáciu“, nie že je na ňu zákonný nárok. Ak toto má byť investícia do rozvoja

mesta, tak je zrejme najvyšší čas ho opustiť. Výstavba takéhoto zámeru nielenže naruší ale podľa mňa úplne znemožní ďalšie kapitálové výdavky mesta v budúcnosti, a rovnako úplne zahltí aj bežný rozpočet z dôvodu obrovských nákladov na prevádzku akéhokoľvek relaxačno-oddychového centra. A to tu máme kopu naplno nevyužívaných budov – stará radnica, Daxnerov dom. K samotným výdavkom, podľa zámeru predloženého poslancom, je odhad celkových investičných nákladov stavebnej časti 1.000.000,- Eur. Už tento odhad je podľa mňa nereálny. Pritom sa jedná len o odhad nákladov na stavebnú časť. Ostatné vybavenie nie je ani odhadované a celkom iste by pri propagovanom zámere uvedený odhad pravdepodobne zdvojnásobilo. Uvedenie menšej sumy však až tak veľmi nedráždi. Rovnaký zámer má mesto Hnúšťa, kde odhadovaný náklad, je 6.500.000,- Eur. Nevieť posúdiť rozsah plánov v meste Hnúšťa, ich rozpočet však považujem za reálnejší, ako odhadovaný náklad len čisto stavebnej časti v materiáloch od vedenia mesta. Mimochodom, pri nákladoch mi nedá nespomenúť, že triezvy rozum si v diskusii podľa mňa zachoval len poslanci Kubíni a Bagačka. Postoj a návrh ako potrebu prípadných sociálnych bytov riešiť prezentovaný poslancom Bagačkom sa mi zdal úplne rozumný. Bol lacný a dokonca riešil sanáciu a využitie existujúcich neobývaných nehnuteľností v meste. To ma vedie k ďalšej otázke, a to komu má vlastne objekt slúžiť. Jeden objekt podobného zamerania (zelená bytovka) už v meste existuje a väčšinu nájomníkov tvoria občania, pre ktorých bytovka vôbec nebola postavená. Ak mám dobré informácie, v súčasnosti mesto eviduje 3 žiadosti o pridelenie nájomného bytu a nepamätám sa, že by som za 12 rokov videl toto číslo vyššie. Pri debate s ľuďmi, ktorí sociálnej problematike rozumejú, mi bolo povedané, že výstavba takéhoto objektu má význam, ak mesto eviduje minimálne dvojnásobok žiadostí o takýto byt, ale reálne by svoj účel dokázal takýto objekt plniť pri štandardne aspoň trojnásobku žiadostí. Uvedené cifry vychádzajú z predkladaného zámeru objektu pre seniorov, kde je potrebné zvažovať, bohužiaľ, vyššiu úmrtnosť. Pochybujem, že mesto eviduje čo i len jednu žiadosť o sociálny byt pre seniora. Myslím si, že 99 % seniorov v meste má otázku bývania vyriešenú a skôr by privítali rozšírenie kapacít domova dôchodcov, kde by na obsadenosť a zaraďovanie v poradníkoch malo možnosť vplývať mesto. Napriek tomu, že mesto žije prázdny a poloprázdny bytmi, v časti D/ akčného plánu rozvoja okresu Rimavská Sobota, v opatrení 9 – pilotné programy,

Pokračovanie v prílohe 2

Pokračovanie z prílohy 2

k svojpomocnej výstavby sociálnych bytových jednotiek pre aktívnych zmarginalizovaných sociálnych skupín – minimálne 32 bytových jednotiek, je ako partner výstavby uvedené aj mesto Tisovec. A tak sa druhýkrát pýtam, komu je potrebné vystať 56 takzvaných sociálnych bytových jednotiek. K akčnému plánu rozvoja okresu ešte jedna perlička. V časti pre opatrenie 11 v bode 11.1 je pre mesto Hnúšťa určený už vyššie spomínaný projekt pre vybudovanie komplexných zdravotných a sociálnych služieb (zariadenie pre seniorov, hospic, rehabilitáciu a opatrovatelstvo) s tým, že tento objekt pre seniorov má slúžiť pre potreby všetkých troch mikroregiónov severu okresu, teda aj Tisovca. Nedokážem si odpovedať, načo je potom dobré budovať neadekvátne drahý a v budúcnosti nevyužívaný objekt v našom meste, keď rovnaké zariadenie bude budované v Hnúšti a počíta pritom aj s obyvateľmi nášho mesta. Skôr sa natíska

otázka, či si niekto z vedenia mesta aspoň raz prečítal akčný plán rozvoja okresu. A možno, že len zaradenie tohto opatrenia do akčného plánu rozvoja okresu prišlo nevhod. Ako som sa z poskytnutej informácie z mestského úradu dozvedel, spomínaná architektonická objemová štúdia bola na valnom zhromaždení združenia TEG-u predložená už dňa 26.05.2016, ako sa doslova píše v odpovedi (za účelom možného využitia stavby bývalej Sokolovne zo strany mesta). Z toho mi vyplýva, že v čase, keď som kritizoval pána primátora za jeho činnosť vo vzťahu k investorom, tento už aktívne vytváral investičný zámer, ktorý je podľa mňa pre mesto nezmyselný. Architektonická štúdia bola spracovaná na požiadanie primátora mesta. Na požiadanie mesta bol vypracovaný aj znalecký posudok k torzu Sokolovne, respektíve pozostatkov novej výstavby /pritom nie je v majetku mesta / a pán primátor aktívne jedná aj so zástupcami ostatných zainteresovaných strán združenia TEG. Nestíham sa diviť, koľko aktivity dokáže

vyvinúť. „Obdivuhodné“ je, že o akomsi zámere mesta využiť bývalú Sokolovňu takýmto spôsobom, debatuje na združení TEG-u bez akéhokoľvek poverenia mestského zastupiteľstva. Nedávno mesto organizovalo anketu ohľadne ďalšieho usporiadania „Tisovského offroadu“. O tak obrovskom investičnom zámere však nie je žiadna verejná diskusia a keď už je nutná diskusia aspoň medzi poslancami, tak sa to zastrene posunie do bodu, kde to nemá čo robiť, podľa mňa v duchu, aby o tom čo najmenej ľudí hovorilo, veď kto už si pozrie video k zdanlivo nepodstatnému bodu na konci záznamu. A tak sa pýtam, kto by mal reálne z realizácie tohto investičného zámeru prospech. Občania mesta to nebudú a pokiaľ poslanci mestského zastupiteľstva nenájdu odpoveď na túto základnú otázku, tak aby odpoveď stála za tie obrovské financie, mali by akéhokoľvek ďalšie práce ohľadne v mojom ponímaní tohto investičného nezmyslu bezodkladne zastaviť. Mário Keleti

Putovanie jesennou prírodou po dávnych stopách Valiky Husaníkovej

Z turistických chodníkov TO KOS Rimavská dolina

Týždeň pred dušičkami sme sa zúčastnili na našej tradičnej jesennej akcii Valikinou trasou. Tento rok to bol už 22. ročník. Pre nezainteresovaných, táto každoročná akcia sa koná na počesť už nežijúcej členky nášho klubu. Mnohí z nás mladších ju poznáme iba z rozprávania starších členov. Zvykne sa hovoriť, že človek neumiera, pokiaľ žije v srdciach blízkych ľudí. A práve preto sa v dňoch, kedy nás opustila, stretávame pod železničným mostom na Muránskej ulici v Tisovci ráno, vždy po ôsmej hodine, aby sme si následne v cintoríne uctili Valikinu pamiatku. Spoločne za prítomnosti jej dcéry Valiky s manželom kladieme kyticu kvetov na jej hrob, zapalujeme kahance a vo chvíľke ticha spomínáme. Na železničnom priecestí v mestskej časti Slávcia sa k nám pripájajú ďalší účastníci prechodu. Trasa nás vedie zo Slávčie pod Hajnaš. Pod týmto vrchom počas občerstvovacej pauzy si vychutnávame krásne, farbami prírody spestrené výhľady s teplým čajom, nápojmi,

medovníkom a sladkým modrým hroznom v rukách. Čo viac si môžeme v tejto chvíli priať? O občerstvenie a o túto idylku sa nám postarali manželka Irena a Pavel Milecovci, za čo im veľmi srdečne ďakujeme. Pohodlnou cestičkou, sprevádzaní zlatistými lúčmi hrejivého slnka, kráčame ďalej cez Kozák a tisovským chotárom prichádzame do Hrdzavého. Výhľady slnkom zaliatej,

jesennej prírodnej krásy s pohľadom na okolité kopce sú neopakovateľné. Postupne prichádzame ku chate v Kačkave, kde pre nás už pár rokov na svojej chate poskytujú svoje priestory manželka Zlatka a Juraj Brožovci. Sme im vďační. Osobitné poďakovanie patrí Rudovi Keletimu za chutnú kapustnicu, ktorú nám s ich asistenciou pripravil. Pri vychutnávaní tohto výborného pokrmu si zároveň užívame vzájomnú spoločnú prítomnosť v kruhu priateľov. Dnešnú potulku končíme až zostupom dolinou Kačkava. Pred nami sa otvára už len cesta späť do civilizácie. Túra a vlastne celý dnešný deň bol po všetkých stránkach vydatený. Dnes v nás ostala už len

spomienka na tohtoročné horúce leto, pretože pomaly a potichučky sa vkráda do našich dní jeseň. Čas, kedy sa začína v dušiach akoby stíšovať. Aj dni tomu nasvedčujú. Postupne sa skracujú a noci naopak predlžujú. Skutočne už prichádza čas tmy a chladu. Nevypustíme si ich do duší, veď predsa aj toto ročné obdobie má svoje neopakovateľné čaro. Potrápilo nás síce za posledné dni daždivé, chladné počasie, ale tento deň nám ako zázrakom prial. Práve v tomto období sa príroda zaodievá do nádherných pestrofarebných šiat. Využime tento čas a v jej prítomnosti zapojme všetky naše zmysly. Iba na malú chvíľku zatvorme oči. Cítite spolu so mnou tie vône, ktoré so sebou prináša? Započúvajte sa i do našich krokov a do šumu padajúceho lístia, ktoré sa

nám zatúlalo pod nohy. Príroda je všeliekom na všetko a Valika milovala tieto miesta. Valikine dávne stopy už odvíjal čas, ale jej láska ostala v každom strome, ktorý sme minuli a v každom padajúcom liste, ktorý na okamih pohladil našu tvár. Andrea Blahová